

μωτο, δὲν ἔσταζε τὴν ἡδονὴ ἀπὸ τὸ τραγούδι του μονάχο, μὰ καὶ ἀπὸ τὸ φόρμα του, καὶ τὰ μπράτσα της μιλούσανε μὲ περισσὴν εὐγλωττία. Οἱ γυναῖκες ξετρελαίνονταν γιὰ κείνη, παράξενα. Τῆς δώσανε χρυσὸ στεφάνι, ξεζέψανε τὴν ἀμαξά της, γινήκαν ἀλογά της καὶ τὴ σύρανε ὡς τὸ σπῖτι της παλλη-
κάρια καὶ λιγερές. Ὑστερ' ἀπὸ καιρὸ πέρασε πάλε ἀπὸ τὴ Μικρόπολη ἢ περίφημη Ζανταράς. Μὲ μιὰ κομπανία θεατρίνων καὶ παλιάτσων ποὺ κάνανε φάρσες, παρῳδίες, τοῦμπες, караγκιοζιλίκια, καὶ πρὸ πάντων τίς λεγόμενες Ἐπιθεωρήσεις τῆς χρο-
νιάς. Ἡ Ζανταράς φάνηκε σὲ μιὰ τέτοια ἐπιθεώρη-
ση, θᾶμα ταχυδαχτυλογικῆς εὐλυγισιάς, παρα-
σταίνοντας, ἀράδα ἀράδα, καὶ χοροῦδεύοντας τὴν ὀ-
ψη καὶ τὸ διάδασμα τοῦ Ντάντε, τὴν ἀπαγγελία τοῦ
Ρώση, τὸ τραγούδι τῆς Κάτης Χαλμπῶ μὲ κουνή-
ματα, μὲ σκέρτσιν, μὲ δειξίματα, μὲ γυμνώματα, μὲ
ξαδιαντροπιές. Οἱ μικροπολίτισσες κρύδανε ἀπὸ ντρο-
πὴ τὰ πρόσωπα στὰ χέρια τους, τὴ βρίζανε, καὶ τὴν
τρώγανε μὲ τὰ μάτια τους ἀνάμεσ' ἀπὸ τὰ δάχτυλά
τους. Οἱ μικροπολίτες, χωρὶς πολλὰ ρωτήματα, τὴ
σηκώσανε καθεκλοῦλα στὰ χέρια τους, καὶ τὴν πε-
ριτριγυρίσανε στίς ροῦγες καὶ στίς πλατεῖες. Τῆς
δώσανε τὸ παράσημο τῆς Καλτσοδέτας, τὸ μεγαλύ-
τερο παράσημο τοῦ Κράτους. Ἐνα τῆς δρόμο τότε
βαφτίσανε μὲ τῶνομά της. Τὴν πήγανε στὸ περίφη-
μο κυκλώπικο Κάστρο τους ἀπάνου, ἐκεῖ ποὺ τελοῦν
τίς ἐθνικὲς γιορτές, τῆς βγάλανε λόγους καὶ τῆς ψά-
λαν, ὕμνους. Τὴν πολιτογραφήσανε. Κι ἄμα τὴ θυ-
μοῦνται, κλαῖνε ἀκόμα σὰ μωρά.

151

Ὁ Μεφιστοφελὴς δὲν ἔχει δική του ὑπόσταση
ξεχωριστή. Εἶναι ὁ ἴσκιος τοῦ Φάουστου. Καθὼς μέ-
σα σ' ἓνα παραμῦθι τοῦ Ἀντερσεν ὁ ἴσκιος ἑνὸς ἀν-
θρώπου φεύγει ἀπὸ τὸν ἀνθρώπο του, καὶ γίνεται ἀ-
νεξάρτητος κ' ἐκεῖνος, ἔτσι κι ὁ γκαιτικὸς διάβολος
δείχνεται, σὰ νὰ εἴταν πρόσωπο, ἔξω ἀπὸ τὸν ἀν-
θρώπο. Καὶ ὅμως ὁ σωστὸς ὁ Φάουστος ἔχει μέσα
του τὸ Μεφιστοφελή.

152

Ὅσοι λιγώνουνται δὲν ξέρω ἀπὸ ποῖο κάπως ἀ-
νιστόρητο κι ἀψυχολόγητο ὄνειρο ξαναγυρισμοῦ στὰ
καλὰ τάρχατα χρόνια τὰ κλασικὰ λεγόμενα, ἠθικο-
λόγοι, στὸ νοῦ τους ἔχοντας τὴ ζωὴ, καλλιτέχνες
τὴν ὁμορφιά, ποιητὲς τὴν τέχνη, ξεχνᾶνε, νομίζω,
πὼς ἡ Ἑλένη παντρεύτηκε ἀπὸ χρόνια τώρα, γιὰ
καλὰ, τὸ Φάουστο.

153

Ἡ χειρότερη κατάρα. Νὰ μὴν εἶσαι ποτὲ σὲ
τάξη μὲ τὸν ἑαυτὸ σου.

154

Ἄλλο ἢ φιλοσοφικὴ γνώση κι ἄλλο ἢ φιλοσο-
φικὴ συγκίνηση. Ὁ σοφὸς φέρνεται ἀπὸ τὴν πρώτη.
Ὁ ποιητὴς, συχνά, δέρνεται ἀπὸ τὴ δεύτερη.

155

Σ' ὅ,τι προσμένουμε εἶναι ἡ ἀλήθεια, ὅχι σὲ ὅ,τι
ἀποχτάμε. Γι' αὐτὸ εἶν' ἔτσι ὥραία ἡ αὐγὴ· προσμέ-
νει τὴν ἡμέρα.

156

Τὸ ἀηδόνι. Δὲν ἐκφράζει μόνο τὴ δική του τὴν
ψυχὴ. Σὰν τὸ Ντάντε τοῦ Καρντούτση, παρασταίνει
καὶ τὴν ψυχὴ τῶν ὀλων γύρω του. Σωστὰ δὲν εἶπα
παραπάνου, σημειώνοντας πὼς εἶν' εὐκολονόητο
τὸ ἀηδόνι.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΜΕΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ...

Μὲς στὴν πολύτροπη τῆς ζήσης στρατά
σκυφτός, δειλὸς κι ἀμίλητος προβαίνω,
κι ἃ μ' ἀκολουθοῦν παντοῦ πιστὰ τὰ νιάτα,
κ' ἐγὼ πιστὸς στὴ θλίψη πάντα μένω.

Ἡ ζωὴ ποὺ σκορπᾷς, ἦρθε καὶ στάθη
μέσα μου, σὰ δροσιὰ σὲ ρόδου φύλλο·
εὐώδιασε ὕλη, κι ἄρχισε νὰ πλάθῃ
τῆς μυστικῆς ἀγάπης μας τὸ θρύλο.

Νύχτα ποτὲς στὰ μάτια σου δὲ στέκει,
τὸ μέτωπο σου πόνος δὲν τὸργώνει,
κ' ἡ ἀραθυμιὰ τὰ δίχτια της δὲν πλέκει
στὸ στήθος σου, ποὺ ὁ πόθος τὸ πυργώνει.

Μοῦ δίνεις πάντα τὴ χαρὰ σὰ γάλα
καθὼς ἡ μάνα στοῦ παιδιοῦ τὸ στόμα·
γέρνω νὰ τὴ δεχτῶ στάλα τὴ στάλα
κι ὅλο διψῶ, κι ὅλο διψῶ τὴ ἀκόμα.

Κακὸς ὁ κόσμος! Τὸ φαρμάκι χύνει
γιὰ νὰ σκοτώσῃ τᾶνθια καὶ τὰ γέλια.
Πόλεμος ἡ ζωὴ δίχως γαλήνη.
Δέρνει ὁ βοριάς καὶ τῆς καρδιάς τὰ τέλια.

Ἄσε στὴ λησμονιὰ τῆς ἀγκαλιᾶς σου
νὰ γείρω τὸ σβησμένο μου κεφάλι.
Σκουτάρι ἄς εἶν' τὰ χέρια τὰ δικά σου
γιὰ τὴ βουὴ τοῦ κόσμου καὶ τὴ ζάλη.

Σὲ τέτοιο μέσ' ἀπάνεμο λιμάνι
ἓνα φιλὶ ἀγαθό, θερμὸ ἓνα χᾶδι,
ἄς ἔρθῃ τὴν ψυχὴ μου νὰ μαράνη
κι ἄς τὴν ἐπροβοδίση ἀργὰ στὸν ἄδη.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΜΟΝΟΚΟΝΤΥΛΙΕΣ

ΚΑΣΤΡΟ

Συντριμια, μπάλες, σίδερα, σκόρπια μακριὰ ἀπ' τὴ χώρα,
Κάποιαν ἀνήμερη σφαγὴ θυμίζουν ἐδῶ πέρα.
Κ' ἡ Γίς, μάννα πονετικιά, ὑψώνει χλόη τώρα
Νὰ κρύψει τ' ἀνομήματα ἀπ' τὸν Τρανὸ Πατέρα.

ΦΥΛΑΚΗ

Ὅγρη καὶ ὀλοσκότεινη τῆς φυλακῆς ἡ τρύπα,
— ὦ! τὴν ἀσκήμεια πρὸς τὸ φῶς ξεχύνει σὰν κρατήρας.—
Λὲς τρομαγμένος ὁ ἄγνός ἥλιος ἀποτραβιέται
Ἄπ' τὰ κλεισμένα θύματα τοῦ Κόσμου καὶ τῆς Μοίρας.

ΜΑΡΜΑΡΩΜΕΝΟΣ

Σὰν ξωτικό καὶ σὰ στοιχειό, κι ὅ,τι ἀπέθαντο εἶναι,
Χρόνια τὰ Ἑλληνικά βουνὰ σὲ εἶδαν νὰ διαβαίνεις,
Κόδμε, Ἰχίλλέα, Ἀλέξανδρε, Ἀκρίτα, Κωσταντῖνε.
Λένε πὼς ἐμαρμάρωσες τώρα, μὰ δὲν πεθαίνεις.

ΠΑΡΑΠΟΝΟ

Πίσω μιὰ Ἑλλάδα ἀγύριση—αὐτὴ θάμα τοῦ κόσμου!—
Μιὰν ἄλλη σὰ γερό κορμὶ τὴν ξαγναντέβω μπρὸς μου.
Κ' εἶταν ἐγὼ νὰ γεννηθῶ στοῦ ξεπεσμοῦ τὰ χρόνια,
Νὰ σκάβει με ἡ ἀρρώστεια τῆς κ' ἡ ξένη καταφρόνια.

ΠΙΚΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Θαμένη σου περνᾷ ἡ ζωὴ—ὦ! τὴν πικρὴ ἀσκημάδα!—
Σὲ κάποιον πού ἀνοίχτηκε στὰ στήθεια σου Καϊάδα;
Μαῦρο κορίτσι! Μοῦρχεται ὁ ξένος λογισμός,
«Κάλλιο νὰ εἶναι ὁμορφος κανεὶς παρὰ καλός».

ΦΙΛΩΔΟΞΙΑ

Τὰ ταπεινὰ τὰ μίσησες καὶ τὴ ζωὴ τὴ στείρα.
«Λησμονημένος μὴν περνᾷς καὶ ἄδοξος μὴ γέρνεις»,
Σοῦ κράζει ἀμαρτωλὴ φωνὴ μὲ μιὰν ἀνάτα πύρα.
«Ἀφοῦ δὲ δείχτηκες Χριστός, Ἡρόστρατος νὰ γένεις!»

ΣΤΟΥΣ ΠΕΘΑΜΕΝΟΥΣ

Στοὺς τάφους σας προσκυνητῆς, λουλούδια νὰ σᾶς φέρω
Δὲν ἔρχομαι. Εὐλαβικά καντὶλι δὲ σᾶς καίω.
Μὲς τὴν καρδιά μου δὲ χωρεῖ χαρὰ ἢ λύπη τώρα,
Κ' ἡ χάρη δὲ μ' ἀπόμεινεν ἀκόμα οὐδὲ νὰ κλαίω.

ΨΥΧΑΡΗΣ

Προφῆτες τοῦ τοίμασανε τὴ στράτα καὶ προδρομοί
Καὶ δὲν περνᾷ σὰ βασιλιάς καὶ σὰν κατακτητῆς.
Ἐνα σταυρὸ σηκώνοντας καὶ τῆς Φυλῆς διωγμένος
Τραβάει πρὸς τὸ Γολγοθᾶ ὁ Ἀναγεννητῆς.

Πάτρα, 1912

MENIOS ΖΩΓΡΑΦΟΣ

ETTORE MOSCHINO

ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ ΚΑΙ ΙΖΟΛΔΗ^(*)

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΕΣ (ἔξω φρενῶν ἀπὸ τὸ θυμό.)

Σκάσε, τρελέ, — Ξεδιάντροπε!

ΤΡΙΣ.

Καὶ τούτη,

δὲν τὴ λατρεύεις τὴν καλὴ κυρά σου;
καὶ δὲν τὴν ἔχεις σκλάβα; Τὸ ρηγάτο
δὲ μοῦδωκες, καὶ μ' ἔκαμες σεργούνη;
Κ' ἡ μούρη αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ πιὸ κακούργα
στοὺς διαλεχτοὺς σου μέσα τοὺς βασσάλους;
(Γυρῶν καὶ δείχνει τὸν Ἀντρέττο. Ὁ
Ρήγας γελᾷ δυνατὰ καὶ καλόκαρδα.)

P M

Χά, χά! Μ' ἀρέσει μὲ τὰ μέτωρά του!

ΑΝΤ.

Δαγκάνει! — Κύρ Ἀντρέττο, ἐσὺ τί λέγεις;
(μὲ σκληρὸ τόνο.)

Λέγω, καλέ μου ἀφέντη, ἂν μοῦ τὸν δώκης,
θὰ τὸν τραβήξω ἀπ' τὰ τσουλούφια πάνου
στὸν πύργο τὸν ψηλὸ· θὰ τὸν κρεμάσω
σὲ μιὰν ἀντέννα, σὰν κλαμένο μῖμο,
καὶ στὴν ἀνεμοζάλη καὶ στὶς μπόρες
θὰ παραδέρνη, σκιαχτρο γιὰ τοὺς μπούφους
τοὺς γουρλομάτες καὶ τὶς νυχτερίδες!

P.M.

Μοναδικὸ τάστειο! — Καὶ σύ, καλή μου,
(Πρὸς τὴ Ρήγισσα.)

νὰ σοῦ τὸν δώσω, τί λὲς νὰ τὸν κάνης;

ΙΖΟΛ.

Εἶναι τρελός, ἀλήθεια· μὰ τὸν τρέμω!

Ἄφησε νὰ πηγαίνω!

ΤΡΙΣ.

(προχωρεῖ, ζυγώνοντας πρὸς τὴν Ἰζόλδη.)

Ὅχι, καλή μου

ρήγισσα, μὴ μοῦ φύγης! μὴ μ' ἀφήσης!
μὴ μὲ καταφρονέσης! σὲ ἱκετεύω!

Δές με ἴσα μέσ' στὰ μάτια, καὶ στοχάσου!

Δὲν τὴ θυμᾶσαι τὴν κόκκινη μέρα,
ποῦσφαξα γὼ τὸ δράκο, καί, ὅλη σπλάχνος,

στὰρχοντικό σου μέσα ἐσὺ μ' ἐδέχτης;

καὶ φώναζες: «Μητέρα! βάγιες! ἄβρες!

τὰ μπάλαμα ἐτοιμάστε τὰ σωτήρια,

τὸ νηπενθές, τὸν αἰμοστάτη! Θέλω

νὰ γιάνω τὸν ἱππότη, τὸ λεβέντη,

ποῦναι ἀπὸ γένος μέγα!» ὦ ξεχασμένη.

δὲν τὸ θυμᾶσαι;

ΙΖΟΛ.

Ἄνοστε μυθολόγε!

Τί θέλεις νὰ θυμοῦμαι; Δὲ σὲ νοιώθω!

ΤΡΙΣ.

Κι ἄρχισα ἐγὼ νὰ ταξιδεύω τότε

στὰ πράσιν' ἀκρογιάλια τοῦ γιαιοῦ σου,

καὶ ἀρμόνιζα τὸ βράδυ στὸ λαγοῦτο

γλυκόλαλα τραγούδια. Στῶν κυμάτων

ἀπάνου τὸν ἀφρόν ἡ μελωδία

κυλοῦσε ἡ τολμηρή, καὶ μὲ τῶν ἄστρων

χόρευε τὸ χορὸ· μὰ τὴν αὐγούλα,

στὸ γαλανὸ τὸ πέλαγος ἀπάνου,

ἔδειχνες σὺ τὴ ρόδινη μορφὴ σου,

καὶ μ' ἔκραζες! — Θυμᾶσαι;

(Σιγοτραγουδεῖ ἓνα γλυκὸ καὶ θλιβερὸ σκοπὸ.)

(*) Κοίταξε ἀριθ. 463, 464, 465, 466 καὶ 467.